

Geachte Minister,

Via deze internet consultatie vraagt u om een reactie op uw voornemen om per juni 2021 het gebruik stroombanden, door u in het voorstel stroomstootapparatuur genoemd, te verbieden. Uw voornemen lijkt sterk te zijn ingegeven door De Nederlandse Vereniging voor Instructeurs in Hondenopvoeding en -opleiding, met sterke commerciële belangen in de hondentrainingswereld, die al jaren bezig is iedere vorm van corrigeren bij het voorkomen van of oplossen van reeds ontwikkelde gedragsproblemen in een negatief daglicht te stellen. Zij gebruikt daarvoor consequent de term aversieve training, en door die framing hoopt zij dat iedereen daar natuurlijk tegen is. Deze term is op zichzelf al misleidend. Zelf train ik al ruim dertig jaar honden, met name jachthonden, die onder moeilijke omstandigheden moeten werken, en daarmee het in Nederland noodzakelijke natuurbeheer helpen ondersteunen. Ook train ik honden, en hun eigenaren, die met een zodanig probleem zitten dat gedragsverandering beslist noodzakelijk is, omdat de honden anders een direct gevaar voor andere dieren en mensen zouden opleveren. Indien de in dat geval noodzakelijke gedragsverandering niet kan worden bewerkstelligd rest in veel gevallen geen andere weg dan het doden van deze dieren. Het belang van het kunnen beschikken over een 'noodrem' bij de inzet van jachthonden is reeds verwoord door eerdere reacties van de Nederlandse Jagersvereniging, waarin zij aangeeft dat gebruik van de e-collar mogelijk moet blijven in specifieke jachtsituaties.

Gelet op de onderbouwing van uw besluit waarin u mogelijk geen compleet overzicht heeft van het onderzoek naar gebruik van stroomstootapparatuur ga ik in mijn reactie op de belangrijkste bezwaren tegen uw voorgenomen besluit hierna in meer detail in.

Ik hoop dat u met mijn bijdrage tot een meer afgewogen besluit zult komen. Laat me benadrukken dat ik uw zorgen over dierenwelzijn geheel deel. Ook ik hoop met de trainingen die ik verzorg daaraan een bijdrage te leveren. Het gebruik van de e-collar, teletac, of stroomstootapparatuur zoals u dat noemt, maakt deel uit van de daartoe in te zetten hulpmiddelen en het ontvallen daarvan geeft een ernstige belemmering bij het bereiken van gedragsverandering bij honden en het voorkomen van leed voor mens en hond. In die zin is uw voorstel niet-proportioneel. Als het u puur te doen is om dierenwelzijn geeft de wetgever al ruime bevoegdheden om tegen toebrengen van dierenleed op te treden. Het voorstel is om die reden niet-subsidiar.

Ik snap dat u in het politieke proces de verschillende belangen moet wegen en wens u veel wijsheid toe bij het hopelijk heroverwegen van uw voorgenomen besluit,

Met vriendelijke groet,

<gelet op uw instructie zal ik hier geen persoonsgegevens opnemen, hoewel ik daar transparant over ben>

Feitelijke onjuistheden in de onderbouwing van uw voorstel zoals beschreven in uw nota van toelichting

In de inleiding van uw nota van toelichting geeft u aan dat de stroomband wordt ingezet voor het afleren van door eigenaren ongewenste gedragingen van hun hond, zoals opspringen en niet willen luisteren. Noch in de opvoeding, noch in heropvoeding worden stroomstootapparaten voor dit doel ingezet, daar deze ongewenste gedragingen veel beter met andere middelen te bereiken zijn.

Een belangrijk argument voor het verbieden van stroomstootapparatuur dat u in uw nota van toelichting geeft is "dat uw besluit om de stroomband te verbieden is ingegeven doordat gebruik hiervan gepaard gaat met een hoog en niet te minimaliseren risico op het veroorzaken van pijn of letsel, dan wel op het benadelen van de gezondheid of het welzijn van het dier, zowel op de korte als op de lange termijn". Tegelijkertijd geeft u aan dat het in theorie mogelijk is om verantwoord stroomstootapparatuur bij honden te gebruiken door exact de juiste stroomintensiteit op exact het juiste moment toe te dienen.

U haalt vervolgens De Nederlandse Vereniging voor Instructeurs in Hondenopvoeding en -opleiding aan, die beweren dat zelfs ervaren trainers niet eenduidig in staat zijn exact het juiste moment en/of de juiste dosering van het toedienen van een prikkel te kunnen bepalen.

Dat de door deze vereniging opgeleide trainers daartoe niet in staat zijn wil beslist niet zeggen dat

andere trainers, die niet bij die vereniging zijn aangesloten, en dat zijn er velen, daar dan ook niet toe in staat zouden zijn.

Deze vereniging promoot het idee dat effectief trainen met alleen belonen mogelijk is. Trainers die dit idee aanhangen gebruiken nooit correcties en hebben daarom ook geen ervaring met het goed hanteren van correctiemiddelen, waaronder stroomstootapparatuur.

U geeft in uw toelichting aan dat “Het dragen van apparatuur waarvan de hond zich bewust is dat de apparatuur aversieve prikkels kan produceren’ zorgt ook voor een hoog risico op het ernstig aantasten van het welzijn van het dier. Het dier is door het dragen ervan zich bewust van het feit dat hij op elk moment ergens voor iets gestraft kan gaan worden”. Ook hier gebruikt weer de veelvuldig door eerdergenoemde vereniging geframede term aversieve prikkels. Deze redenering zou, mits hij juist zou zijn, onverkort van toepassing zijn bij het aanlijnen van honden, maar u pleit, overigens terecht, niet voor een algemeen aanlijnverbod. Essentieel is dat bij correct gebruik van een correctiemiddel de hond, de correctie wordt gekoppeld aan het getoonde gedrag (operand conditioning). Deze correctie die met verschillende correctiemiddelen, al gelang naar de situatie, kan worden gegeven, verbinden deze middelen zelf beslist niet op de door u geschetste wijze aan ‘bewuste feiten’ waar de enige vorm van leed wordt berokkend. De honden die ik train lopen gewoon kwispelend met hun baasjes aan de lijn en ook als incidenteel een e-collar wordt toegepast is beslist niet af te lezen dat het dier de band met weerzin draagt.

Goed gecorrigeerde honden, of dat nu aan de lijn, of met behulp van een stroomband gebeurt of anderszins plaatsvindt, herstellen zich over het algemeen zeer snel en houden aan een correctie geen trauma’s over. Dat correcties soms nodig en effectief zijn blijkt uit overigens verschillende wetenschappelijke onderzoeken. Zo wijs ik u graag op een in opdracht van gemeente Amsterdam in 2017/2018 uitgevoerd onderzoek door onderzoekers van de Universiteit Wageningen naar ernstig bijtgedrag (zie https://www.wur.nl/upload_mm/1/d/8/43ea7829-ca11-4b85-a075-0c9b8fcb1042_rapport_wurminder_hondenbeten.pdf) waarin het op juiste wijze geven van correcties wordt bepleit.

De door u aangehaalde vereniging hangt kortom een visie aan die niet steunt op wetenschappelijke feiten, en eerder ingegeven lijkt door emoties en mogelijk commerciële belangen van een aantal invloedrijke leden binnen deze vereniging.

Een in Nederland en in de rest van de wereld succesvol toegepaste trainingsmethode, is de zogenaamde ‘Balanced Dog Training’ methode (BDT Methode). Deze methode is gebaseerd op zowel het correct en tijdig belonen van gewenst gedrag als ook het correct en tijdig corrigeren van ongewenst gedrag. Sommige ongewenste gedragingen zoals agressie, achter andere dieren aangaan (jachtinstinct), uitvallen naar mens of dier, of gedrag waarvan bekend is dat dit hiertoe zal of kan leiden, zal daarbij uiteraard gecorrigeerd worden. Dergelijke correcties kunnen veelal aan de lijn worden gegeven, maar soms zijn als aanvulling op dit algemeen geaccepteerde trainingsmiddel andere middelen waaronder de e-collar nodig. Net als bij de overige middelen is bij correct gebruik daarvan één of enkele correctie genoeg om het gewenste resultaat te bereiken. Met beloningsgerichte alleen is de gewenste gedragsverandering nooit bereikbaar! Anders dan in uw nota van toelichting wordt geschreven bestaan er geen effectieve alternatieve trainingsmethoden. Experts zijn “pessimistisch zijn over de mogelijkheid dat roofzuchtig gedrag bij honden uitsluitend door positieve, beloningsgerichte methoden kan worden voorkomen”. [9]

Nu spreken we hier over het correct toepassen van correcties. Maar zelfs een per ongeluk slecht uitgevoerde correctie levert mits dit niet systematisch gebeurt, geen groot leed met lange-termijn effecten op. Dieren ontvangen in hun (natuurlijke) omgeving vaker prikkels waarvan zij praktisch nooit (blijvende) hinder van hebben en snel van herstellen. U kunt daarbij denken aan honden die tegen schrikdraad aanlopen, of schrikken van de voorbijrijdende vuilniswagen, een container die omvalt, onweer en vuurwerk of een overvliegende luchtballon. Deze prikkels zijn niet bedoeld te gebeuren, zij komen onverwacht, zijn niet te doseren en schaden de dieren desondanks niet, en al helemaal niet in ernstige of blijvende mate. Een (onbedoeld) per ongeluk slecht getimede prikkel gegeven met de stroomband brengt evenmin ernstig en blijvend letsel toe.

Ik wijs u graag op wetenschappelijk onderzoek waarin het gebruik van stroomstootapparatuur is onderzocht en waarin geconcludeerd wordt dat de inzet van het correctiemiddel effectief en soms

noodzakelijk is. Ik geef hierbij enkele citaten en onderaan deze reactie treft u de referenties naar de bronnen:

“De halsband voorkwam elk van de dertien pogingen tot aanvallen op lammetjes”, Andelt [1]

“Geen van de honden toonde interesse in afgezonderde schapen op het test traject, laat staan dat ze aangevallen werden”, Christiansen [2]

E-collars “zorgden voor volledige en permanente eliminatie van agressie bij al de 36 geteste honden”, Tortora [3]

De zogenaamde “aversieve respons” vereist geen verlengd gebruik van de e-collar en “doet zijn werk tot tenminste 1 jaar na training”, Dale and Statham [4]

“De elektronische trainings- halsband veroorzaakt minder stress en toont een sterker ‘leerresultaat’ in honden”, Salgirli [5]

“e-collars... de meest effectieve behandeling voor het ontmoedigen van roofzuchtig gedrag bij honden”, Howell and Bennett [6]

“Elektronische trainings- halsbanden kunnen een effectieve remedie zijn voor sommige gedragsproblemen van honden”, Coleman and Murray [7]

Negatieve bekrachtiging is “wenselijk en nodig”, Marschark and Baenninger [8]

In deze reactie ben ik nog even zeer kort in op het standpunt van de Nederlandse Jagersvereniging, dat ik ondersteun. Deze vereniging stelt dat er zich in het veld situaties kunnen voordoen waarbij de jachthond in een gevaarlijke situatie terecht kan komen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de hond bij een weg terecht komt en die dreigt over te steken omdat aan de overkant van de weg een geschoten gans is gevallen, of een beschoten stuk wild de weg op rent. In dit soort situaties moet de jager of voorjager de jachthond op afstand kunnen waarschuwen en voorkomen dat ernstig letsel kan ontstaan voor mens en hond (voorkomen van aanrijdingen met mogelijk zeer ernstige gevolgen). Jachthonden worden in Nederland over het algemeen goed getraind, maar niettemin kunnen deze honden in de passie van het moment, soms hun aandacht voor de (voor)jager verliezen. Het kunnen beschikken over een noodknop in deze situaties is daarom nodig.

Conclusie

Uw voornemen is gebaseerd op onjuiste aannamen en de als feiten gepresenteerde beweringen worden niet gestaafd door recent wetenschappelijk onderzoek. Uw voorstel onttrekt hondentrainers, gedragsveranderkundigen en hondeneigenaren een belangrijk hulpmiddel bij het voorkomen en corrigeren van ernstige vormen van ongewenst gedrag, dat zeer risicovol is voor mens en dier. Ik verzoek u dan ook af te zien van invoering van deze wet en in plaats daarvan in bredere zin aandacht te geven aan dieren welzijn.

References:

[1] "The collar averted all 13 attempted attacks on lambs"

Andelt: https://www.researchgate.net/publication/258098937_Coyote_predation_on_domestic_sheep_deterred_with_electronic_dog-training_collar

[2] "No dogs showed interest in or attacked a lone sheep in the path test" Christiansen:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11278032>

[3] e-collars "resulted in complete and permanent elimination of aggression in all of the 36 dogs tested... the only treatment that has potential for success" Tortora:

<https://cpb-us-w2.wpmucdn.com/about.illinoisstate.edu/dist/6/45/files/2019/10/tortora-1983-safety-signal-training-elimination-of-avoidance-motivated-aggression-in-dogs.pdf>

[4] the aversion response does not require continued use of the e-collar and "lasts at least 1 year after training" Dale and Statham:

<https://unitec.researchbank.ac.nz/bitstream/handle/10652/2630/Dale%20et%20al%202013.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

[5] "the electronic training collar induces less distress and shows stronger 'learning effect' in dogs in comparison to the pinch collar" Salgirli 2008:

<https://leerburg.com/pdf/comparingcollarprongandquittingsignal.pdf>

[6] aversive measures such as e-collars "the most effective" training, Howell and Bennett: see page 6:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S016815912030071X>

[7] "electronic training collars can be an effective remedial measure for some types of problem behaviour in dogs" Coleman and Murray:

http://aiam.org.au/resources/Documents/2000%20UAM/PUB_Pro00_TaniaColeman_RichardMurray.pdf

[8] Negative reinforcement "desirable and necessary" Marschark and Baenninger:

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.2752/089279302786992685>

[9] "pessimistic that it would be possible to prevent predatory behaviour...." see Howell and Bennett:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S016815912030071X>